

Instanța de fond: judecătoria Buiucani mun. Chișinău (jud: G. Moscalciuc)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: D. Manole, S. Arnaut, E. Fistican)

DECIZIE

23 martie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței

Judecătorii:

Tatiana Vieru

Valentina Clevadi

Tamara Chișca-Doneva

Iurie Bejenaru

Oleg Sternioală

examinând recursul declarat de Focșa Anatolie împotriva deciziei din 29 septembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău,

adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de către Focșa Anatolie împotriva Ministerului Justiției al RM privind constatarea încălcării dreptului la examinare în termen rezonabil a plângerii și repararea prejudiciului moral cauzat prin această încălcare,

c o n s t a t ă :

La data de 12 decembrie 2014 Focșa Anatolie a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova privind constatarea încălcării dreptului la examinare în termen rezonabil a plângerii și repararea prejudiciului moral cauzat prin această încălcare.

În motivarea acțiunii reclamantul a invocat că, la data de 22.03.2012, în adresa Procurorului General al RM a expediat, în baza art. 313 CPP al RM, plîngere pe marginea acțiunilor ilegale ale procurorilor Procuraturii Căușeni. Plîngerea a fost înregistrată la Procuratura Generală RM la 27.03.2012 cu nr. 11-1147/11.

Indică reclamantul că, conform scrisorii Procuraturii Generale a RM nr. 11-1147/11-2321 din 29.03.2012, plîngerea dată a fost remisă spre examinare judecătorei Căușeni, care a fost înregistrată cu nr. de intrare 542 la data de 04.04.2012. Conform rezoluției președintelui Judecătorei Căușeni - V. Nichitenco din 05.04.2012 aplicată pe scrisoarea Procuraturii Generale a RM, plîngerea a fost remisă spre examinare judecătorului judecătorei Căușeni - I. Țonov.

Sușține reclamantul că, de către judecătorii judecătorei Căușeni s-a încălcat norma imperativă a art. 313 alin. (4) Cod de procedură penală și anume nu s-a examinat plîngerea în termenul stabilit de prevederile legale. Or, în cazul în care plîngerea a parvenit pentru examinare în cadrul cauzei penale, judecătorul este obligat să le

soluționeze în conformitate cu art. 364 Cod de procedură penală. Judecătorul însă, ilegal, nu s-a pronunțat asupra plîngerii înaintate. Respectiv, după o perioadă de 2 ani și 9 luni de zile (22.03.2012 - 22.12.2014), plîngerea a rămas neexaminată, neefectuându-se, efectiv, nici o operațiune procedurală pentru examinarea plîngerii date.

Menționează reclamantul că, din vina instanței de judecată și, în special, a judecătorului Judecătoriei Căușeni - I. Țonov i s-a cauzat un prejudiciu moral continuu pe parcursul a 2 ani și 9 luni de zile și care continuă prin neexaminarea plîngerii depuse, fiind lipsit de a accede la apărarea drepturilor sale în termenii imperativi și rezonabili.

Solicită reclamantul constatarea încălcării termenului imperativ și a celui rezonabil de examinare a plîngerii, repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului examinării în termen imperativ și rezonabil a plîngerii, încasarea din contul statului a sumei de 50000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

Prin hotărârea din 17 martie 2015 a judecătoriei Buiucani mun. Chișinău, acțiunea înaintată de către Focșa Anatolie a fost respinsă ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție.

Prin decizia din 29 septembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău, apelul depus de Focșa Anatolie a fost respins și menținută hotărârea instanței de fond.

La data de 15 decembrie 2015 Focșa Anatolie a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel solicitând casarea hotărârilor instanțelor judecătorești.

În motivarea recursului s-a invocat că instanța de apel nu s-a expus asupra motivelor invocate în cererea de apel și nu a luat în calcul nici mențiunile Curții Europene conform cărora la examinarea acestor litigii se va ține cont de caracterul rezonabil al duratei procedurii, circumstanțele cauzei.

Declară că obiectul acțiunii îl constituie neexaminarea plîngerii expediată la data de 22.03.2012, în adresa Procurorului General al RM, în baza art. 313 Cod de procedură penală și înregistrată la 27.03.2012. Conform scrisorii Procuraturii Generale a RM plîngerea respectivă a fost remisă spre examinare la judecătoria Căușeni, care a fost înregistrată la data de 04.04.2012 cu nr. de intrare 542, însă pînă în prezent nu a primit nici un răspuns privind examinarea acesteia.

Afirmă că, instanța de apel, la examinarea pricinii, nu a dat apreciere răspunsului judecătoriei Căușeni nr. 8-1-4874 din 07.05.2015 prin care se confirmă că o încheiere prin care s-ar fi soluționat plîngerea respectivă, în dosar nu este.

Relatează că sînt ilegale afirmațiile instanței de apel, precum că prin încheierea judecătorului de instrucție al judecătoriei Căușeni din 29.06.2015, plîngerea lui Focșa Anatolie a fost transmisă spre soluționare instanței de judecată care examinează cauza penală, deoarece conform rezoluției președintelui judecătoriei Căușeni din 05.04.2012 aplicată pe scrisoarea Procuraturii Generale a RM se menționează că, se remite judecătorului care are în procedură cauza dată. Deci, plîngerea a fost remisă direct spre examinare judecătorului judecătoriei Căușeni - I. Țonov.

De asemenea, instanța de apel nu s-a expus asupra încălcărilor prevederilor procesual civile în partea încălcării principiului dreptului egalității armelor și dreptului efectiv de accedere liberă la justiție și prezentării efective a cauzei în fața instanței de judecată.

Susține că, conform încheierii din 30 decembrie 2014 emisă pe cauza dată, judecătoria Buiucani mun. Chișinău a dispus convocarea ședinței de judecată pentru

data de 04.02.2015 și a obligat pîrîtul să prezinte, cu 10 zile înainte a ședinței de judecată, referința. În cadrul ședinței de judecată din 04.02.2015, instanța și-a încălcat propria încheiere din 30 decembrie 2014 și a dispus amânarea ședinței de judecată pentru data de 24.02.2015 cu obligarea pîrîtului, ca pînă la data de 20.02.2015, să remită prin intermediul oficiului poștal referința. Însă, referința pîrîtului a recepționat-o odată cu dispozitivul hotărîrii primei instanțe, ceea ce denotă că instanța de judecată a încălcat prevederile art. 185 (1), lit. c) Cod de procedură civilă, conform cărora judecătorul, în faza de pregătire a pricinii pentru dezbateri judiciare, îndeplinește următoarele acte: remite reclamantului și, după caz, intervenientului copiile de pe referință și de pe înscrisurile anexate la ea și stabilește data pînă la care urmează să fie prezentate toate probele suplimentare.

Conform art. 434 Cod de procedură civilă, recursul împotriva deciziei se depune în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale.

Materialele cauzei atestă că copia deciziei din 29 septembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată în adresa părților la data de 25 noiembrie 2015, iar Focșa Anatolie a declarat recurs la data de 15 decembrie 2015, conform ștampilei aplicate pe plicul poștal, ceea ce denotă că recursul este declarat în termen.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel cu restituirea pricinii spre rejudecare în instanța de apel din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445, alin. (1), lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Colegiul constată că soluția instanței de apel nu conține o analiză și argumentare clară a tuturor circumstanțelor cauzei, precum și instanța de apel nu a dat apreciere tuturor invocărilor din cererea de apel.

Astfel, din cererea de chemare în judecată rezultă că, la data de 22.03.2012, Focșa Anatolie a expediat în adresa Procuraturii Generale, în baza art. 313 Cod de procedură penală, o plîngere cu privire la acțiunile ilegale ale procurorilor Procuraturii Căușeni, care a fost înregistrată la data de 27.03.2012 cu nr. 11-1147/11.

Conform scrisorii nr. 11-1147/11-2321 din 29.03.2012, Procuratura Generală a remis plîngerea dată spre examinare la judecătoria Căușeni, care a fost înregistrată la data de 04.04.2012 cu nr. 542.

Colegiul reține că atît în hotărîrea primei instanțe, cît și în decizia instanței de apel s-a indicat că prin încheierea judecătorului de instrucție al judecătoriei Căușeni din 29.06.2012, plîngerea respectivă a fost remisă spre examinare judecătorului care judecă cauza penală pornită la cererea Ecaterinei Baltag.

Însă, la materialele dosarului, încheierea judecătorului de instrucție menționată supra lipsește.

De asemenea, este de menționat că, recurentul a invocat, precum că încheierea judecătorului de instrucție din 29.06.2012 a fost emisă în procesul examinării plîngerii sale înregistrată la judecătoria Căușeni cu nr. 426 din 23.03.2012.

La fel, recurentul a mai invocat că, anterior a fost pornit un proces civil privind încălcarea dreptului său la judecarea în termen rezonabil a plîngerii înregistrată cu nr. 426.

Ca rezultat al judecării acestui proces, a fost emisă hotărîrea din 01.10.2014 a judecătorei Buiucani mun. Chişinău, decizia din 15.01.2015 a Curţii de Apel Chişinău şi decizia din 01.04.2015 a Curţii Supreme de Justiţie.

La caz, însă, în hotărârile menţionate, nu se indică faptul conexării într-o singură procedură a plîngerilor depuse de Focşa Anatolie şi înregistrate cu nr. 426 şi nr. 542.

Respectiv, rezultă că instanţele de judecată au examinat doar plîngerea depusă de Focşa Anatolie, care a fost înregistrată cu nr. 426, iar cea înregistrată cu nr. 542 a rămas neexaminată.

În contextul dat, Colegiul reţine că această circumstanţă a fost invocată şi de către Focşa Anatolie atît în cererea de apel, cît şi în recursul declarat împotriva deciziei instanţei de apel.

Mai mult ca atît, instanţa de recurs constată că, la materialele dosarului este anexat răspunsul preşedintelui judecătorei Căuşeni, în care se indică că în privinţa examinării plîngerii lui Focşa Anatolie înregistrată cu nr. 542 o încheiere separată nu există. (f.d. 72)

Tot aici, este de menţionat că din contextul încheierii din 10.02.2014 a judecătorei Căuşeni, pusă la baza hotărîrii judecătoreşti pronunţate în prezentul litigiu, nu rezultă cert care plîngere a fost examinată: cea înregistrată cu nr. 426 în judecătoria Căuşeni sau cea înregistrată cu nr. 542 care a parvenit de la Procuratura Generală, precum şi dacă aceste plîngeri au fost conexe într-o singură procedură.

Din cele menţionate, rezultă că instanţele de judecată nu au judecat fondul cauzei, nu au stabilit cert care este obiectul litigiului, precum şi nu au combătut argumentele invocate de către Focşa Anatolie privind neexaminarea plîngerii înregistrate la judecătoria Căuşeni cu nr. 542 din 04.04.2012.

Colegiul conchide că toate aspectele abordate supra sunt importante pentru soluţionarea justă a cauzei, dar au fost ignorate de instanţele inferioare, iar instanţa de recurs este în imposibilitatea corectării lor, motiv din care cauza necesită rejudecare.

La rejudecarea pricinii, instanţa de apel urmează să ţină cont de cele menţionate, să verifice circumstanţele pricinii, să examineze toate pretenţiile şi în dependenţă de probele administrate şi temeinicia acestora să emită o hotărâre legală şi întemeiată cu respectarea drepturilor procedurale ale părţilor.

Ca urmare, în sensul art. 6 alin. (1) al Convenţiei pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor Fundamentale, instanţa de recurs ţine să menţioneze că instanţele de judecată trebuie să indice cu suficientă claritate motivele pe care-şi întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale, să precizeze noţiunile, ce implică o apreciere a faptelor invocate.

În contextul dat, este de reţinut că cele descrise cert indică la examinarea superficială a apelului, fără a fi supusă controlului temeinicia şi corectitudinea soluţiei date de prima instanţă prin prisma prevederilor legale.

Astfel, din considerentele menţionate şi având în vedere faptul că instanţa de apel a examinat pricina cu încălcarea normelor de drept procedural, iar aceste erori nu pot fi corectate de către instanţa de recurs, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ lărgit al Curţii Supreme de Justiţie ajunge la concluzia de a admite

recursul, de a casa integral decizia instanței de apel și de a remite pricina spre rejudecare.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Focșa Anatolie.

Se casează decizia din 29 septembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de către Focșa Anatolie împotriva Ministerului Justiției al RM privind constatarea încălcării dreptului la examinare în termen rezonabil a plângerii și repararea prejudiciului moral cauzat prin această încălcare și se remite cauza în Curtea de Apel Chișinău pentru rejudecare, în alt complet de judecători.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței

Tatiana Vieru

Judecători

Valentina Clevadî

Tamara Chișca-Doneva

Iurie Bejenaru

Oleg Sternioală